

KÖZÉP-ERDÉLYI GAZDÁK ELŐTT ISMERTETTÉK MAROSVÁSÁRHELYEN A ROMÁNIAI AGRÁRÁGAZAT FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEIT

Sok pénz a gyengélkedő mezőgazdaságnak

Első erdélyi gazdafórumát szervezte meg Marosvásárhelyen a Romániai Mezőgazdasági Termelők Egyesületeinek Ligája. A rendezvényen Románia új agrárstratégiáját ismertették a minisztériumok szakemberei, vázolván, hogy a következő négy esztendőben a hazai agrárágazat mintegy 16 milliárd euróból gazdálkodhat.

» **MAKKAY JÓZSEF**

Közép-erdélyi megyék gazdáinak részvételével szervezte meg első erdélyi szakmai fórumát a Romániai Mezőgazdasági Termelők Egyesületeinek Ligája (LAPAR) a Romániai Magyar Gazdák Egyesületének (RMGE) Maros megyei partnerszervezetével közösen. A pénteki rendezvényen a mezőgazdasági és a környezetvédelmi minisztérium szakemberei tájékoztatták a gazdatársadalmat az új agrártámogatási kormányrendeletekről, illetve felvázolták az európai uniós mezőgazdasági pályázatokat. Az előadások tanúsága szerint a következő négy esztendőben minden eddiginél több pénz jut a román agrárágazat szerkezeti átalakítására és a mezőgazdasági termelők támogatására. A nagy kérdés viszont az, hogy a következő években sikerül-e csökkenteni az elszabadult élelmiszerimportot.

Új erdősítési program

Vendéglátóként Vass Levente, az egészségügyi minisztérium államtitkára, a Studium Prospero Alapítvány elnöke köszöntötte a gazdákat a marosvásárhelyi Studium Hub inkubátorház konferenciatermében. A szakmai előadások sorát Porzsolt Levente erdőmérnök, a környezetvédelmi, vízügyi és erdészeti minisztérium tanácsosa nyitotta meg. A szakember az utóbbi évtizedek legnagyobb erdősítési programjáról beszélt: európai uniós támogatással a bukaresti kormány a következő években 56 ezer hektáryi erdőt akar telepíteni, ennivel bővítenék Románia 6,6 millió hektáros erdőállományát. Porzsolt egyértelművé tette, hogy hamisak azok az állítások, amelyek a nagyarányú erdőirtásokról szólnak. Grafikai ábrákkal szemléltette, hogy az ország legtöbb megyéjében a rendszerváltás óta nőtt az erdős területek nagysága. A legnagyobb arányú, 5,6%-os növekedést Krassó-Szörény megyében mérték, utána Hargita következik 5 százalékkal, a harmadik helyen pedig Kolozs megye áll 3,8%-kal. A sor végén kullognak azok a dél-romániai megyék – Vrancea, Ilfov, Argeș, Prahova és Gorj, valamint egyetlen erdélyi megyéként Máramaros –, ahol az erdős felületek nagysága átlagban 0,1–0,6 százalékkal csökkent a rendszerváltás óta. A szakminisztérium képviselője szerint Románia összterületének 27,7 százaléka erdő, ami jóval alatta van a 39 százalékos európai uniós átlagnak. A klímaváltozás elleni harcban uniós irányelv az erdős területek növelése. Az Európai Bizottság által jóváhagyott erdősítési program lehetőséget ad, hogy saját vagy bérelt területen bárki erdőt telepítsen. Az erdősítési programban részt vevők húsz éven keresztül évi 456 eurót kapnak egy hektár erdőért, az állam pedig kifizeti a telepítéssel járó kiadásokat, a gazda önrésze 10–30 százalék között változik. A programban mezővédő erdősávokat is lehet telepíteni.

Folytatódik a „de minimis” program

A mezőgazdasági minisztérium képviselői – köztük az interneten, élő kapcsolatban Bukarestből bejelentkező Sorin Moise államtitkárral – részletesen bemutatták a gazdák által igényelhető területalapú támogatásokat és a vidékfejlesztési pályázati lehetőségeket. Az államtitkár elmondta, hogy a román mezőgazdaság a következő négy esztendőben 15,95 milliárd euróból gazdálkodhat. Ennek 82 százaléka európai uniós forrás, 18 százaléka pedig a román államháztartásból származik. Sorin Moise kiemelte a mezőgazdasági termékek feldolgozásának fontosságát. A malom-, az olaj-, a tejpar és a hazai takarmánygyártás támogatását szabályozó új 2022/154-es számú sürgősségi kormányrendelettel karolnák fel a legfontosabb élelmiszeripari ágazatokat. Szintén a napokban jelent meg a 307-es számú tejipari törvény, amely a tej újtját követi végig a termelőtől a feldolgozáson át a forgalmazásig.

Ileana Gușatu, a Maros megyei mezőgazdasági igazgatóság vezetője előadásában kiemelte: az utóbbi két-három esztendő

összesen 4,5 millió euró támogatásban részesültek. Ileana Gușatu a hegyvidéki állattenyésztés megsegítésére kiírt pályázatot is ajánlott a gazdák figyelmébe.

A nagyok mellett a kicsik is pénzhez jutnak

Az Országos Mezőgazdasági Intervenció és Kifizetési Ügynökség (APIA) megyei igazgatója, Daniel Ovidu Săvășcă a jól működő területalapú támogatási rendszert emelte ki, amelynek keretében az ideai támogatások hetven százalékát jórészt már átutalták a gazdáknak, a fennmaradó 20–30 százalékot az uniós irányelvek alapján legkésőbb jövő év március 31-ig fizetik ki. Az APIA igazgatója a koronavírus-járvány hatásait ellensúlyozó különtámogatások mellett a gazdák figyelmébe ajánlta a rövidesen megjelenő új állattenyésztési támogatást is: a tehentartó gazdák minden szarvasmarha után évi 80 eurós dotációt kapnak.

Kiemelt figyelem kísérte Daniela Teodora Lupei, a Vidékfejlesztési Finanszírozási Hivatal (OJFIR) Maros megyei igazgatójának előadását, aki nagy vonalakban is-

Nagy Péter Tamás, az Aberdeen Angus országos húsmarhatartó egyesület kelet-erdélyi képviselője a gazdák szövetkezésének, összefogásának fontosságát hangsúlyozta, akárcsak Cosmin Maier, a Fehér megyei gazdaszövetség vezetője, aki szerint nincs más út a sikeres gazdálkodáshoz, mint a nyugat-európai típusú

» **A román mezőgazdaság a következő négy esztendőben 15,95 milliárd euróból gazdálkodhat. Ennek 82 százaléka európai uniós forrás, 18 százaléka pedig a román államháztartásból származik.**

szövetkezés. Szakemberek szerint egyre nehezebb lesz egyénileg európai uniós forrásokhoz jutni, mert a mezőgazdasági átállás a szövetkezeteket hozza előnybe. Geréb Emőke, a Pro Economica Alapítvány képviselője a magyarországi finanszírozási mezőgazdasági pályázatok fontosabb eredményeit mutatta be a gazdáknak.

Le kell gyűrni az importot!

Nicu Vasile, a LAPAR elnöke beszédében kissé lehűtötte a pályázati lehetőségeket felvázoló előadók túlzott optimizmusát, amikor úgy fogalmazott, hogy Romániában nagyon nagy gondok vannak a mezőgazdasággal. Az ország évente négy milliárd euró értékben importál élelmiszert, miközben a mezőgazdasági kivétel ennek az összegnek az elenyésző része. „Naponta legalább húsz kamion disznóhús érkezik külföldről: a teljes sertéshús-fogyasztásunk 90 százaléka importból származik. De nagy gondok vannak a tej és az egyéb élelmiszeripari termékek beszerzésével is” – fogalmazott a legnagyobb romániai gazda-érdekvédelmi szervezet elnöke. Nicu Vasile szerint a pályázati források egy részét sürgősen át kéne csoportosítani a mezőgazdasági termékek forgalmazását segítő projektekre, ahogyan ez Nyugat-Európában is történik, ahonnan a támogatásoknak köszönhetően meglepően olcsó élelmiszerek érkeznek a romániai piacra. Kiemelte a gyors generációváltás fontosságát a mezőgazdaságban: ma 1,7 millió hektáryi mezőgazdasági terület hetven év fölötti gazdák birtokában van, akik már nem tudják földjeiket megdolgozni. Az elnök szerint a fiatal gazdákat kamatmentes hitelekhez kell juttatni, hogy minél többen kapjanak kedvet a gazdálkodáshoz.

A gazdák díjazását levezető Fazakas Miklós, az RMGE Maros elnöke és a LAPAR erdélyi alelnöke a mezőgazdasági termelők kitartását köszönte meg, akik a legnehezebb időkben is a föld és az állatok mellett maradtak. Fazakas a politikum és a gazda-érdekvédelem közötti párbeszédet hangsúlyozta, enélkül ugyanis nem lehet a mezőgazdaság égető gondjaira érdemi megoldást találni.

» Magyar díjazottak

A marosvásárhelyi fórumon összesen 31 gazdát díjaztak Maros, Fehér és Kolozs megyéből. A díjazott magyar gazdák névsora: Orbán Mihály, Kovács Sándor, Székely Loránd, Fábíán Ferenc, Kósa Belényesi Alpár, Antalfi Zoltán, Csipán Emőke, Albert Antal, Péter Nagy Tamás, Koronka Illa-Mária és Szabó János Maros megyei és Vitus Csaba Kolozs megyei fűszernövény-termesztő gazda.

A gyenge pontokra is rámutattak. Nicu Vasile, A LAPAR elnöke vázolta a teendőket

sok gazdasági nehézsége ellenére egy elkötelezett gazdaréteg alakult ki, erősödött meg az országban. Méltatta az RMGE Maros szervezet munkáját a gazdák számára szervezett szakmai találkozók kapcsolatban. Az intézményvezető szerint a megyei mezőgazdasági igazgatóságoknak kevés szakemberük van, de az alkalmazotti gárdával mégis aktívan tudják támogatni a mezőgazdasági termelőket. Példaként a kormány „de minimis” programjait említette, amelyek sikeresek voltak, és jövőre is folytatódnak: fólia- és üvegházban zöld-

» **Nicu Vasile, a LAPAR elnöke beszédében kissé lehűtötte a pályázati lehetőségeket felvázoló előadók túlzott optimizmusát, amikor úgy fogalmazott, hogy Romániában nagyon nagy gondok vannak a mezőgazdasággal. Az ország évente négy milliárd euró értékben importál élelmiszert, miközben a mezőgazdasági kivétel ennek az összegnek az elenyésző része.**

séget, szabad földben pedig krumplit és fokhagymát termelő gazdák pályázhatnak a kis összegű állami támogatásokra. Az igazgató szerint a sertés- és szárnyastartást támogató új szakminisztériumi pályázati kiírás segítségével a megyében három új farm épül, a beruházó agrárvállalkozók

mertette a mezőgazdasági termelők által a következő négy esztendőben megpályázható 5,86 milliárd eurónyi vidékfejlesztési támogatást. A korábbi pályázati kiírásoktól eltérően a lehívható teljes összeg 35 százaléka úgynevezett klímacélt szolgál. Ennek részletei még kidolgozás alatt állnak, azonban ez az a tétel, amely a romániai gazdaszervezetek körében a legnagyobb vitát váltja ki, mert nem értenek egyet a gyors „zöldítési” programokkal.

A fennmaradó pályázati kiírásokban kiemelt szerepet kapnak a fiatal gazdák. A korábban elindított farmok fiatal tulajdonosai sikeres pályázat esetén projektneként 200 ezer euró támogatáshoz juthatnak. A mezőgazdaság legtöbb területét kiemelten támogató pályázati lehetőségek közül érdemes megemlíteni a mezőgépvásárlásra elnyerhető maximum 300 ezer eurónyi összeget, és idén először a kisgazdaságok is pályázhatnak 50 ezer eurós felső határig. A zöldség- és gyümölcsstermesztésben egyaránt több százezer euró pályázat állnak a termelők rendelkezésére. A virág- és gyógynövénytermesztők is uniós támogatáshoz juthatnak legtöbb százezer eurós összegig. Az igazgató aszszony szerint az új román agrárstratégiába foglalt pályázati összegek némileg változhatnak, amint a szakminisztériumi dosszié visszaérkezik Brüsszélből, azonban az irányvonalak a következő négy esztendőre változatlanul maradnak.